

Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 17 februari 2014

Onderwerp: Kaders subsidiering muziekonderwijs

Agendapunt:

STATUS RAADSVORSTEL

- Besluit;
- Commissie en gemeenteraad;
- Instemmen met kaders muziekonderwijs gemeente Beesel 2014.

1. Aanleiding

De kosten voor het muziekonderwijs zijn de afgelopen jaren gestegen tot een punt, dat de betaalbaarheid onder druk is komen te staan en daarmee mogelijk de kwaliteit van het muziekonderwijs. In overleg met de muziekverenigingen is gekeken naar een duurzame oplossing. We willen een drietal zaken bereiken:

- 1) De beleidskaders van het muziekonderwijs vernieuwen. De huidige kaders stammen uit 1996 en gelet op verschillende ontwikkelingen zijn deze gedateerd;
- 2) Een heroriëntatie op de kosten, die gepaard gaan met het aanbieden van het muziekonderwijs;
- 3) Opnieuw balans aanbrengen in het bedrag dat de gemeente subsidieert per cursist. Dit is de voorbije jaren sterk gestegen.

In dit voorstel is als uitgangspunt gekozen, dat de muziekverenigingen er niet op achteruit (mogen) gaan en de verantwoordelijkheid tussen muziekverenigingen en gemeente op een juiste manier is verdeeld. Dit alles heeft geresulteerd in onderstaande voorstel, waarin is opgenomen: de nieuwe kaders van het muziekonderwijs, de reactie van de muziekverenigingen op dit voorstel en de consequenties van deze vernieuwing.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Uitgangssituatie

- Geschiedenis: de huidige subsidieafspraken dateren uit 1996. Deze zijn destijds door de gemeenteraad vastgesteld, nadat de gemeente met muziekverenigingen tot overeenstemming was gekomen over de wijze, waarop het muziekonderwijs moest worden vormgegeven. Met de uitvoering ging een bedrag gepaard van 100.000 gulden. In de periode tussen 2000 en 2003 ontstond er opnieuw discussie over de kwaliteit van het muziekonderwijs. De raad heeft destijds besloten om een bedrag van € 10.000 extra beschikbaar te stellen. Aanleiding was een rapport, dat door de muziekverenigingen was opgesteld. Nadien is het bedrag steeds geïndexeerd en uiteindelijk is tijdens de begrotingsbehandeling van 2011 besloten om alle professionele instellingen een taakstellende bezuiniging op te leggen van 10% en de subsidies niet langer te indexeren. Dit trof (dus) ook de aanbieder van het muziekonderwijs. Het huidige subsidiebedrag staat daarmee op € 64.670 per jaar.
- Inhoudelijk: de afgelopen jaren zijn de kosten voor het muziekonderwijs blijven stijgen. Hierdoor kwam het subsidieplafond in zicht. Met de muziekverenigingen hebben wij dit besproken en dat heeft

geresulteerd in een Plan van Eisen (PvE), dat zij medio 2013 hebben opgesteld. Het PvE is een inhoudelijk document, waarin zij hebben aangegeven, welke eisen zij hebben om de kwaliteit van het muziekonderwijs te borgen. Inhoudelijk gezien vormt dit PvE de basis voor dit voorstel. De inhoudelijke discussie is met andere woorden ontstaan, vanwege een financiële prikkel.

- **Financieel:** tegenover de stijging van de kosten, staat de daling van het aantal cursisten voor het muziekonderwijs. Omdat er minder cursisten kwamen, bleef het subsidieplafond lang buiten zicht: de (financiële) ruimte die ontstond door het verlaagde aantal cursisten, kon worden benut om de verhoging van de kosten op te vangen. Uiteindelijk betaalt onze gemeente bijna 850 Euro per cursist, daar waar de afspraken zijn gebaseerd op € 598 (€ 64.670 gedeeld door 108 cursisten). Het college heeft aangegeven, dit opnieuw in balans te willen brengen. Ook voor de verenigingen heeft de prijsstijging gevolgen gehad. Nu het subsidieplafond in 2013 bijna is bereikt (€ 63.312), is de eigen bijdrage per cursist het lopende schooljaar met 11% verhoogd naar € 349 per cursist. Voor zowel gemeente als muziekverenigingen / cursisten ontstaat een haast onbetaalbare situatie.

Doelstelling

In samenspraak met de muziekverenigingen als gemeente komen tot duurzame afspraken over subsidiering van het muziekonderwijs. Onder duurzaam wordt verstaan, zowel de inhoudelijke als de financiële situatie. Deze afspraken moeten de basis vormen voor kwalitatief goed en betaalbaar muziekonderwijs in de gemeente Beesel.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Als gemeente hebben wij het initiatief opgepakt om met de muziekverenigingen om tafel te gaan zitten, omdat een (nieuwe) discussie over kwaliteit en kosten van het muziekonderwijs onvermijdelijk werd. Bij de gesprekken met de muziekverenigingen is een duidelijke scheiding aangebracht tussen de wat-vraag en de hoe-vraag. Als gemeente hebben wij aangegeven, dat wij in ons beleid de wat-vraag willen beantwoorden (wat willen wij aan muziekonderwijs aanbieden). Bij het beantwoorden van de wat-vraag hebben wij de muziekverenigingen wel intensief betrokken. Naast de gesprekken hebben wij hen gevraagd een PvE op te stellen en zijn besluitvormende stukken ook aan hen voorgelegd met de vraag om feedback. De hoe-vraag is verder een verantwoordelijkheid van de muziekverenigingen in samenwerking met de muzikeraanbieder. Als gemeente wensen wij hier - in principe - geen rol in te vervullen. Kortom, dit proces heeft in coproductie met betrokkenen plaatsgevonden.

4. Toelichting

1. Kaders van het muziekonderwijs

Type onderwijs

Het aantal hafa-cursisten loopt landelijk terug. Daar waar muzikeraanbieders tot voor kort ongeveer 60% van de muzieklessen gaven aan hafa-cursisten en 40% aan individuele musici (piano, gitaar, etc), daar heeft een omslag plaatsgevonden naar een verhouding 30%-70%. Dit biedt mogelijkheden om (ook) individuele cursisten subsidie aan te bieden. Zeker als de culturele educatie / ontwikkeling voorop staat. Belangrijk tegenargument is dat subsidie vooral aan jeugdigen wordt verstrekt om hen te activeren om in verenigingsverband actief te zijn, om te leren gaan met anderen, het verenigingsleven toekomst te bieden. In onze gemeente zetten wij in algemene zin in op participatie, een vitale gemeenschap. Dit bereiken wij vooral door jeugdigen te stimuleren om actief te worden binnen een vereniging. Gelet op dat maatschappelijke doel stellen wij voor om enkel hafa-cursisten te subsidiëren middels het muziekonderwijs. Dit is ook in lijn met andere subsidieregelingen.

Aantal leden

Bovenstaande ontwikkeling - de terugloop van het aantal hafa-cursisten - is ook merkbaar binnen onze gemeente. De huidige subsidieafspraken zijn gebaseerd op 108 cursisten, hoofdzakelijk verdeeld over de harmonie in Beesel en Reuver. Het Trommel en Fluitkorps leidt haar cursisten nog zelf op. Op dit moment schommelt het aantal cursisten, dat muziekonderwijs volgt bij de ECI

Cultuurfabriek al jaren tussen de 65 en de 75. De muziekverenigingen stellen voor om het aantal te subsidiëren cursisten terug te brengen naar 90 (verdeling is door hen gemaakt tussen alle drie de verenigingen). Zij achten dit aantal meer reëel in deze tijd. De huidige aantallen rechtvaardigen dit ook, maar daar staat het project 'Muziek op School' tegenover. Het college heeft vorige jaar besloten om het overschot op de subsidie van de voorbije jaren in te zetten voor dit project. 'Muziek op School' heeft als doel om meer kinderen te enthousiasmeren voor het lidmaatschap bij een muziekvereniging door die muziekverenigingen in de scholen een platform te bieden. Advies: desondanks akkoord gaan met verlaging van het aantal cursisten naar 90. Tussen 90 en het huidige aantal cursisten is nog ruimte om de groei op te vangen, die mogelijk volgt uit het project 'Muziek op School'. Daarnaast is ook rekening gehouden met bijvoorbeeld de demografische ontwikkeling en het feit, dat de muziekverenigingen het beste kunnen inschatten, wat te verwachten is.

Diploma's

Binnen het muziekonderwijs onderscheiden we de diploma's A, B, C en D. De eerste twee vormen de basis om mee te spelen binnen de vereniging. Bij de diploma's C en D wordt de cursist opgeleid om ook solo's te spelen binnen de harmonie. Voor muziekverenigingen geldt, dat zij belang hechten aan subsidiëring van alle vier de diploma's. Dat heeft enerzijds te maken met de kwaliteit van de muziek en anderzijds met de bijdrage, die jeugdleden met de diploma's C en D bieden aan andere leden. Bijkomend argument is, dat door de diploma's C en D te blijven subsidiëren - dat doen we nu ook al - we jongeren stimuleren om bij de vereniging te blijven en in zichzelf te stimuleren. Mocht u besluiten om deze diploma's niet langer te subsidiëren, dan verhogen we de (financiële) drempel om zich te blijven inzetten voor de vereniging / culturele ontwikkeling. Daar staat tegenover, dat hier een principiële discussie onder ligt. In hoeverre ben je als gemeente verantwoordelijk voor die ontwikkeling en waar begint de (eigen) verantwoordelijkheid van kind en ouders? Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om de basis (A en B) te subsidiëren en de overige diploma's aan het individu te laten. De argumenten om toch te subsidiëren geven - in combinatie met het uitgangspunt, dat muziekverenigingen er niet op achteruit mogen gaan - de doorslag om alle vier de diploma's te blijven subsidiëren.

Lessen

In het verleden zijn er vaker discussies geweest over het aantal lessen en vooral de lesduur (het aantal minuten les per cursist). Veel gemeenten en muzikaanbieders rekenen met een minimaal aantal lessen per jaar van 36. Hierbij houden zij rekening met vakanties, etc. Het aantal lessen ligt vaak ietwat hoger (38 of begin 40), maar het minimale aantal verzekert de nodige kwaliteit en biedt ook ruimte aan muziekverenigingen en muzikaanbieders om de kosten ietwat te drukken. Voor wat betreft het aantal minuten per les geldt, dat tussen de 15 en 20 minuten gebruikelijk is. Muziekverenigingen wensen graag 20 minuten. Het huidige aantal minuten ligt daar net iets onder. Wij adviseren om met deze wens in te stemmen, maar hier voor het vervolg wel voorwaarden aan te stellen richting muziekverenigingen. Hierover later meer.

Docenten

Om de kwaliteit te waarborgen is het een expliciete wens van de muziekverenigingen om als voorwaarde richting een muzikaanbieder op te nemen, dat er wordt gewerkt met gekwalificeerde docenten. Dit is in lijn met de huidige subsidieafspraken en is ook landelijk in verreweg de meeste gemeenten het uitgangspunt. In sommige gevallen is hier van afgeweken, omdat niet-gekwalificeerde docenten tegen een lager tarief zijn in te zetten. Gelet op de expliciete wens van de verenigingen en het feit, dat de kwaliteit van het onderwijs een belangrijk facet is, luidt het advies om als subsidievoorwaarde op te nemen, dat er wordt gewerkt met gekwalificeerde docenten.

Leeftijd

In lijn met de huidige subsidieregels en het huidige beleid op het gebied van het muziekonderwijs stellen wij voor om de leeftijd voor subsidiëring tot en met 18 jaar aan te houden. In sommige gemeenten ligt deze leeftijdsgrens iets hoger, doorgaans om jongeren te stimuleren om te blijven leren c.q. zich cultureel te ontwikkelen.

Financiering

De voornaamste reden om de subsidieregels muziekonderwijs aan te passen is de financiële situatie. Zowel de gemeente als de cursist betaalt nu een betrekkelijk hoog bedrag. Om meer inzichtelijk te krijgen wat gangbaar is, is contact opgenomen met diverse gemeenten in onze regio en daarbuiten. Vooropgesteld, er is een grote verscheidenheid. Voor grote gemeenten met een culturele instelling (Roermond of Venlo) geldt, dat de subsidiebedragen nauw verband houden met subsidie, die aan de instelling zelf wordt gegeven. Gemeenten die niet zo'n constructie kennen, subsidiëren vrijwel allemaal rond de € 500 per cursist. Ter vergelijking: in onze gemeente bedraagt dit nu zo'n € 850. De eigen bijdrage voor onze inwoners is ook hoog met € 349. Hier ter vergelijking: in ons omringende gemeente ligt dat bedrag vaak tussen de € 250 en € 300. Financiering per cursist en vooral het bedrag dat een gemeente subsidieert hangt natuurlijk ook af van het aantal diploma's, het aantal lessen, de duur van de lessen, etc. Over het algemeen is de stelling echter wel gerechtvaardigd, dat wij - zowel inwoner als gemeente - erg veel kosten kwijt zijn voor de bekostiging van het muziekonderwijs.

De verdelingssystematiek tussen gemeente en cursist is verder verschillend. De ene gemeente kent een vast bedrag toe, de ander hanteert een verdeling 50% subsidie - 50% eigen bijdrage, weer een ander de verdeling 67% subsidie en 33% eigen bijdrage. Het college heeft eerder uitgesproken, dat de muziekverenigingen er niet op achteruit mogen gaan in de nieuwe situatie en dat er balans moet komen tussen het aantal cursisten en het subsidiebedrag. Als we die vertrekpunten aanhouden, dan geldt het volgende: het totaalbedrag muziekonderwijs gedeeld door het aantal cursisten = het maximale subsidiebedrag per cursist. Door de verdeling 67%-33% aan te houden, blijft er ook maximale ruimte voor de muziekvereniging c.q. de cursist. In de huidige situatie is het subsidiebedrag dan als volgt: € 64.670: 108 cursisten = € 598 per cursist per jaar. Afgerond € 600. Dat betekent, dat we als gemeente 2/3 van de kosten betalen met een maximaal bedrag van € 600 per cursist. Bij dit bedrag maken we geen onderscheid tussen groeps- of individuele lessen. Er is één tarief, waarmee we complexere rekenformules voorkomen en jeugdleden ook worden gestimuleerd om meerdere diploma's te halen. Per slot van rekening lopen de kosten in het latere traject niet (te) hoog op, als er meer individuele lessen staan geprogrammeerd.

Subsidierelatie

Op dit moment hebben wij als gemeente Beesel nog een subsidierelatie met de muzikaanbieder ECI Cultuurfabriek. In de toekomst willen wij de subsidie(relatie) neerleggen bij de muziekverenigingen. Dat houdt in, dat wij als gemeente er tussenuit gaan en er een directe relatie komt tussen muziekvragen (de vereniging) en muzikaanbieder. De muziekverenigingen geven ieder jaar aan, hoeveel jeugdleden zich hebben aangemeld en de prijs van het muziekonderwijs en op basis van die gegevens ontvangen zij van de gemeente een x-bedrag voor het muziekonderwijs. Dit past in de veranderende relatie tussen gemeente en gemeenschap. Over het opzeggen van de subsidierelatie bent u schriftelijk - middels een raadsinformatiebrief in december - op de hoogte gebracht.

2. Reactie en positie van de muziekverenigingen

De kaders van het nieuwe muziekonderwijs tonen aan, dat wij in veel - zo niet alle - tegemoet zijn gekomen aan de wensen van de muziekverenigingen. Door een verlaging van het aantal cursisten en het instellen van een maximum subsidiebedrag is er ook voor de gemeente een financieel voordeel (90 cursisten vermenigvuldigd met € 600 per cursist is namelijk € 54.000, terwijl het huidige subsidiebedrag staat op € 64.670). De muziekverenigingen hebben kennis genomen van dit voorstel en kunnen zich hierin vinden. Het is ook te kennen gegeven, dat de gemeente zich nu maximaal inspant. Als prijsontwikkelingen in de toekomst leiden tot - in de ogen van de verenigingen - te hoge kosten per cursist, dan is het aan hen om naar het PvE te kijken. Er zijn voldoende knoppen om aan te draaien, waarmee de kosten naar beneden kunnen worden bijgesteld. Er ontstaat met andere woorden een situatie, waarin alle partijen een eigen verantwoordelijkheid dragen.

3. Consequenties vernieuwing

Opzeggen subsidierelatie huidige aanbieder muziekonderwijs

In de nieuwe situatie is de gemeente Beesel geen partij meer in de relatie naar een muzikaanbieder. Dat betekent dat wij de subsidierelatie met de huidige aanbieder, de ECI Cultuurfabriek (voorheen

Centrum voor de Kunsten), hebben opgezegd. U bent hierover geïnformeerd middels een raadsconsultatie in december 2013. Juridische zaken maakt de inschatting, dat een afbouwperiode van 6 maanden reëel is. Aangezien het de wens is van betrokkenen om met ingang van het nieuwe schooljaar te starten met een nieuwe aanbieder, betekent dat, dat we in 2013 het voorgenomen besluit aan de ECI Cultuurfabriek kenbaar wilden maken. De ECI Cultuurfabriek is in de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen het besluit, dat door het college in december is genomen (bij het instemmen van deze kaders door het college volgt, dat zij de subsidierelatie kan beëindigen. Opzeggen van een dergelijke overeenkomst - de uitvoering - is een taak des colleges).

Opzeggen van de subsidierelatie kent dus ook een financiële component. De kosten voor het muziekonderwijs bij de ECI Cultuurfabriek zijn op dit moment relatief hoog. Afgerond liggen de kosten per cursist nu op € 1.200 per jaar (€ 850 subsidie en € 350 eigen bijdrage cursist). Navraag in de regio en bij andere muzikaanbieders leert ons, dat de kosten beduidend lager kunnen liggen. Bovenstaande inhoudelijke en financiële kaders achten wij dan ook reëel.

Subsidiering Trommel en Fluiten Korps (TFK)

In 2003 is besloten om € 10.000 extra beschikbaar te stellen voor het muziekonderwijs. Dit bedrag is deels bij de subsidie richting het Centrum voor de Kunsten terechtgekomen en deels bij het Trommel en Fluitenkorps. Laatstgenoemde leidt de jeugdige leden namelijk zelf op, daar waar de harmonie in Reuver en Beesel gebruik maakt van een professionele aanbieder. De € 10.000 zijn destijds op basis van het ledenaantal verdeeld. Dit kwam neer op een bedrag van € 2.860 voor het Trommel en Fluitenkorps. Het overige bedrag is toegevoegd aan het budget muziekonderwijs (dat nu staat op € 64.670). Het Trommel en Fluitenkorps heeft aangegeven in de nieuwe situatie (deels) gebruik te maken van het professionele muziekonderwijs. Als zij diensten gaan afnemen bij een professionele aanbieder, dan brengen wij dit bedrag naar rato terug. Op die manier ontstaat een eerlijke verdeling van de middelen over de drie muziekverenigingen.

Indexering

Het subsidieplafond is momenteel in zicht gekomen, omdat de professionele aanbieder jaarlijks haar kosten indexeert en als gemeente hebben wij enkele jaren geleden besloten om professionele instelling niet langer te subsidiëren. In dit nieuwe voorstel verstrekken we geen subsidie meer aan een professionele aanbieder, maar aan verenigingen. In lijn met eerder besluitvorming en de ASV Welzijn betekent dit, dat wij het muziekonderwijs wel weer gaan indexeren. Indexering van verenigingen vindt plaats met jaarlijks 1,5%. Mocht deze indexering (na loop van tijd) onvoldoende zijn om de verhoogde kosten op te vangen, dan is het aan de muziekverenigingen om de keuze te maken om de eigen bijdrage op te laten lopen of te schrappen in het PvE.

a. Financieel

De kosten voor het muziekonderwijs betalen wij uit de post 'subsidie muziekonderwijs', fcl 651120, ecl 42020. Het gaat om een bedrag van € 64.670 met mogelijk een verhoging van maximaal € 2.860, afhankelijk van de afspraken die worden gemaakt met het Trommel en Fluitenkorps over deelname aan het professionele muziekonderwijs. Dit bedrag brengen we dan in mindering op de reguliere subsidie van € 12.186, die het Trommel en Fluitenkorps ontvangt (fcl 654005, ecl 42010). Er is dus voldoende budget om de kosten voor het muziekonderwijs te financieren, aangezien de kosten voor komend jaar maximaal 54.000 Euro bedragen.

b. Juridisch

Tegen het besluit van het college - om de subsidierelatie met de ECI Cultuurfabriek op te zeggen - is bezwaar en beroep mogelijk. Juridisch is navraag gedaan over een redelijke afbouwtermijn. Hierbij is geadviseerd om een termijn van zes maanden in acht te nemen.

c. Risico's
n.v.t.

5. Toekomstvisie

6. Voorstel

U wordt geadviseerd om in te stemmen met de volgende punten:

- de kaders van het muziekonderwijs gemeente Beesel 2014;
- indexering toepassen richting verenigingen bij de kosten voor het muziekonderwijs.

Reuver, 19 december 2013

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris,
R.R.M. Halfman

burgemeester,
P. Dassen-Housen

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van 17 februari 2014

griffier,
E. Apeldoorn-Feijts

voorzitter,
P. Dassen-Housen

Meegezonden:

Plan van Eisen muziekverenigingen: inhoudelijke eisen die de muziekverenigingen hebben ten aanzien van het muziekonderwijs.

Raadsinformatiebrief muziekonderwijs: RIB die in december naar u is gestuurd, vooruitlopend op behandeling van dit voorstel in commissie en raad.